

PRANEŠIMAS SPAUDAI Nr. 116/24

2024 m. liepos 29 d., Liuksemburgas

Teisingumo Teismo sprendimas byloje C-119/23 | *Valančius*

Sąjungos teisėjų skyrimas: valstybė narė iš kandidatų, įtrauktų į nacionalinės nepriklausomų ekspertų grupės sudarytą sąrašą, gali pasiūlyti kitą, o ne aukščiausią vietą šiame sąraše užėmusį kandidatą, jeigu siūlomas kandidatas atitinka Sutartyse numatytus reikalavimus

Valstybės narės vyriausybė, sudariusi nepriklausomų ekspertų grupę, kuriai pavesta įvertinti kandidatus eiti Europos Sąjungos Bendrojo Teismo teisėjo pareigas ir sudaryti kandidatų, atitinkančių Sutartyse¹ numatytus nepriklausomumo ir profesinių gebėjimų reikalavimus, eiliškumo sąrašą, iš į šį sąrašą įtrauktų kandidatų gali pasiūlyti kitą, o ne aukščiausią vietą užėmusį kandidatą, jeigu siūlomas kandidatas atitinka minėtus reikalavimus.

2016 m. Virgilijus Valančius buvo paskirtas Europos Sąjungos Bendrojo Teismo teisėju. 2019 m. pasibaigus jo kadencijai Lietuvos vyriausybė paskelbė kvietimą teikti kandidatūras ir patvirtino kandidato į šias pareigas atrankos tvarką. Pagal šią tvarką darbo grupė, kurią daugiausia sudarė nepriklausomi ekspertai, sudarė kandidatų eiliškumo sąrašą pagal gautą balų skaičių nuo didžiausio iki mažiausio. Aukščiausią vietą eiliškumo sąraše užėmė V. Valančius. 2022 m. gegužės 4 d. nutarimu Lietuvos vyriausybė pasiūlė asmens, eiliškumo sąraše užėmusio antrą vietą, kandidatūrą eiti Bendrojo Teismo teisėjo pareigas. 255 komitetui² pateikus nepalankią nuomonę dėl šio kandidato, Lietuvos vyriausybė 2023 m. balandžio 19 d. nutarimu pasiūlė asmens, užėmusio trečiąją vietą eiliškumo sąraše, t. y. Sauliaus Luko Kalėdos, kandidatūrą į šias pareigas. 2023 m. rugsėjo 15 d. sprendimu valstybių narių vyriausybės, 255 komitetui pateikus palankią nuomonę, paskyrė S. L. Kalėdą Bendrojo Teismo teisėju.

V. Valančius paprašė Vilniaus apygardos administracinio teismo (Lietuva) panaikinti abu Lietuvos vyriausybės nutarimus dėl siūlymo. Abejodamas dėl Sąjungos teisės poveikio nacionalinėms kandidatūrų siūlymo į Bendrojo Teismo teisėjus procedūroms, šis teismas kreipėsi į Teisingumo Teismą šiuo klausimu.

Savo sprendime Teisingumo Teismas primena, kad **teismų nepriklausomumo reikalavimas** sukonkretina pagrindinę teisinę valstybės vertybę, įtvirtintą ESS 2 straipsnyje, ir **taikomas tiek Sąjungos lygmeniu, būtent Bendrojo Teismo teisėjams, tiek valstybių narių lygmeniu** nacionaliniams teismams. Iš to Teisingumo Teismas daro išvadą, kad Bendrojo Teismo teisėjų skyrimo materialinės sąlygos ir procedūrinė tvarka turi leisti **pašalinti bet kokias pagrįstas** teisės subjektų **abejones** dėl to, ar **šie teisėjai atitinka** ESS 19 straipsnyje ir SESV 254 straipsnyje Bendrojo Teismo teisėjo pareigoms keliamus **nepriklausomumo ir profesinių gebėjimų reikalavimus**. Šiuo tikslu, be kita ko, būtina **užtikrinti visos Bendrojo Teismo teisėjų skyrimo procedūros vientisumą**, taigi ir jos rezultata **kiekviename iš trijų šių procedūrą sudarančiame etape**.

Visų pirma dėl nacionalinio kandidato į Bendrojo Teismo teisėjo pareigas pasiūlymo etapo Teisingumo Teismas mano, kad, nesant konkrečių Sąjungos teisės nuostatų šiuo klausimu, kiekviena valstybė narė turi nustatyti kandidato pasiūlymo procedūrinę tvarką. Todėl kiekviena valstybė narė **išsaugo diskreciją numatyti** kandidato atrankos ir pasiūlymo procedūrą **arba jos nenumatyti**. Vis dėlto dėl procedūrinės tvarkos teisės subjektams negali kilti pagrįstų abejonių dėl to, ar siūlomas kandidatas atitinka Sutartyse numatytus reikalavimus. Aplinkybė, jog

įstatymų leidžiamosios ar vykdomosios valdžios atstovai dalyvauja teisėjų skyrimo procedūroje, savaime negali sukelti teisės subjektams tokių pagrįstų abejonių. Vis dėlto **nepriklausomų patariamųjų organų dalyvavimas ir pareigos motyvuoti buvimas nacionalinėje teisėje** gali prisidėti prie didesnio paskyrimo procedūros objektyvumo. Kiek tai susiję su materialinėmis kandidatų siūlymo sąlygomis, **valstybės narės** turi didelę diskreciją jas nustatyti. Vis dėlto jos **turi užtikrinti**, kad **siūlomi kandidatai atitiktų nepriklausomumo ir profesinių gebėjimų reikalavimus**, numatytus Sutartyse, nesvarbu, kokia procedūrinė tvarka būtų taikoma šiuo tikslu.

Taigi, jei valstybė narė nustato kandidatų į Bendrojo Teismo teisėjo pareigas atrankos procedūrą, per kurią nepriklausomų ekspertų grupė turi sudaryti kandidatų, atitinkančių Sutartyse numatytus reikalavimus, sąrašą ir kaip rekomendaciją nurodyti aukščiausiąją vietą užėmusį kandidatą, vien to, kad šios valstybės narės vyriausybė nusprendė pasiūlyti į šį sąrašą įtrauktą kitą kandidatą, o ne aukščiausią vietą jame užėmusį kandidatą, savaime nepakanka, kad būtų galima daryti išvadą, jog šis pasiūlymas gali sukelti pagrįstų abejonių dėl to, ar siūlomas kandidatas atitinka šiuos reikalavimus.

Be to, dėl antrojo etapo, kurį sudaro Bendrojo Teismo teisėjų skyrimo procedūra, t.y. etapo, susijusio su **255 komiteto dalyvavimu**, Teisingumo Teismas konstatuoja, kad priimdamas savo nuomonę šis komitetas turi **patikrinti, ar siūlomas kandidatas eiti Bendrojo Teismo teisėjo pareigas atitinka** Sutartyse numatytus **nepriklausomumo ir profesinių gebėjimų reikalavimus**. Šiuo tikslu 255 komitetas gali paprašyti vyriausybės, pateikusios pasiūlymą, pateikti jam papildomą informaciją arba kitus duomenis, kuriuos jis mano esant reikalingus.

Galiausiai dėl trečiojo paskyrimo procedūros etapo, kuris atitinka **valstybių narių vyriausybių priimtą sprendimą dėl skyrimo**, Teisingumo Teismas konstatuoja, kad **užduotis užtikrinti šių reikalavimų laikymąsi taip pat bendrai tenka šioms vyriausybėms**, kai jos, atsižvelgdamos į 255 komiteto nuomonę, nusprendžia Bendrojo Teismo teisėju paskirti vienos iš šių vyriausybių pasiūlytą kandidatą. Iš tiesų toks paskirtas kandidatas tampa Sąjungos teisėju ir neatstovauja jį pasiūliusiai valstybei narei.

PRIMINIMAS: Kreipimaisi dėl prejudicinio sprendimo priėmimo valstybių narių teismams, nagrinėjantiems juose iškeltas bylas, suteikia galimybę pateikti Teisingumo Teismui klausimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ar Sąjungos teisės akto galiojimo. Teisingumo Teismas nenagrinėja nacionalinės bylos. Remdamasis Teisingumo Teismo sprendimu šią bylą turi išspręsti nacionalinis teismas. Šis sprendimas taip pat privalomas kitiems nacionaliniams teismams, nagrinėjantiems panašias problemas.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

[Visas sprendimo tekstas ir jo santrauka, jeigu rengiama](#), nuo paskelbimo dienos prieinami CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Stefaan van der Jeught ☎(+352) 4303 6005.

Sprendimo paskelbimo posėdžio vaizdai prieinami „[Europe by Satellite](#)“ ☎(+32) 2 2964106

Likite su mumis!

¹ Pagal ESS 19 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą „Teisingumo Teismo teisėjai ir generaliniai advokatai bei Bendrojo Teismo teisėjai parenkami iš asmenų, kurių nepriklausomumas nekelia abejonių ir kurie tenkina [SESV] 253 ir 254 straipsniuose nustatytus reikalavimus. Valstybių narių vyriausybių bendru sutarimu jie skiriami šešeriems metams“. SESV 254 straipsnio antroje pastraipoje numatyta, kad Bendrojo Teismo teisėjai „parenkami iš asmenų, kurių nepriklausomumas nekelia abejonių ir kurie tenkina aukštomis teisėjo pareigoms keliamus reikalavimus“.

² Pagal SESV 255 straipsnį „steigiamas komitetas, kuris, prieš valstybių narių vyriausybėms skiriant <...> Teisingumo Teismo ir Bendrojo Teismo teisėją ir generalinį advokatą, pateikia nuomonę dėl kandidatų tinkamumo eiti tas pareigas“.